

Lelesz gótikus k?hídja

2009 július 03. Flag

Szöveg méret

90
Mentés

- 0

Értékelés kiválasztása

Még nincs értékelve

Mérték

Magyar Nemzet szombati magazinjának egyik legérdekesebb sorozatát közöljük le folytatásokban, melyben a remek Ludwig Emil megmutatja nekünk a rejt?zköd? Magyarország eldugott kincseit, melyek mellett sokszor figyelmetlenül elhaladunk a mindennapi rohanó életünk során. Vigyázzunk ezekre a páratlan kincsekre, hiszen ezek a kincsek alappillérei szeretett Hazánknak.

Sorozatunk legutóbbi darabjában Zemplén megye 1920-ban elszakított északi fele legfontosabb kulturális emlékhelyének, a XII. század végén alapított leleszi premontrei prépostságnak a bemutatásáig jutottunk. A mai Szlovákia legkeletibb szegletében, az ukrán államhatár közelében rejt?zköd? település oly ismeretlen, annyira távol esik a f?bb útvonalaktól, hogy megérdemel néhány további mondatot.

A Bodrogköz lapályából kiemelked? domb alkalmas helynek bizonyult az Árpád-korban Magyarországra érkezett francia alapítású szerzetesrend letelepedésére: még a háborúk által s?r?n látogatott vidéken is megmaradt nagy hír? konventjük. Lelesz egykori fényét mutatja a kolostor nemrég feltárult gótikus kápolnája, amely XIV. századi freskóival, feliratával és építészeti részleteivel egyszer talán a történelmi Magyarország egyik legvonzóbb látványossága lesz. De ett?l egyel?re messzi van. A fehér barátok az 1990. évi történelmi fordulat után kapták vissza rendházukat a szlovák államtól, amely évtizedekig mez?gazdasági szakiskolát m?ködtetett benne. A premontreiek (szintén 1945-ben államosított, tizenkét éve visszaadott) jászói prépostságához tartozó leleszi birtokot a rend azóta sem tudta benépesíteni, de még a megfelel? gondnokságát sem bírja ellátni. Ezért az ?rzött épület csak ismeretség révén tekinthet? meg, helyreállításához hosszú évekre – és százmilliókra – lenne szükség. (Tessék, egy szép feladat az Európai Uniónak!)

A román kori eredet?, jó karban lév? kolostortemplom – Lelesz Szent Kereszt-plébániája – szintén b?velkedik látnivalóban. A támpilléres torony alatti el?csarnokba a délr?l nyíló kapun át léphetünk be. A tekintélyes nagyságú, barokk stílusban átalakított bels? tér ?rzi a középkori falakat, s?t a szentélyben megmaradt egy gótikus f?papi ülés – stallum – és egy pompás faragott kora reneszánsz sírk? is. A sekrestye feletti emeleten ma is megtalálható a kolostor fel?l megközelíthet? préposti magánkarzat. Figyelemre méltó a XVIII. században készített, gazdagon díszített f?oltár, amelyen magyar szentek szobrai láthatók, a barokk szószék hangvet?jén üldögél?, festett hársfa angyalkák komikus figurái pedig szinte nevetésre ingerelnek az ünnepélyes hangulatú templomban.

A tekintélyes tömeg? kétemeletes, 1533-ban várszer?en meger?sített konventhez a rend egykori tisztéhez méltó épületek tartoznak. A falu nyugati szélén jókora barokk magtár áll, mellette istállók és más uradalmi építmények. A termékeny, vízjárta területen máig látszódnak a gondosan m?velt gyümölcsöskertek nyomai. A Nagykapos felé vezet? mai országút közelében különös szépség? k?híd ragadja meg a figyelmünket. Régi olvasóink találkozhattak már e m?remek képével e hasábokon: Móser Zoltán tavaly április 20-án közölt fotója mellé írt kísér? sorokat. Éles szem? szerz?társam – a m?emlék konkrét kormeghatározása nélkül – a gótika lényegér?l, szerkezet és formavilág természetes egységér?l idézett és fogalmazott meg fontos gondolatokat. Ehhez annyi tartozik konkrét kiegészítésül, hogy a négynyílású Szent Gotthárd k?híd alighanem az egész Kárpát-medence egyetlen XVI. századnál régebbi, tehát valóban gótikus hídja.

Lelesz korai történetér?l szóltunk már. A török id?kben elnéptelenedett falu 1697-ben került ismét a premontreiek birtokába, akik 1710-ben visszanyerték a prépostválasztás jogát is. 1869-ben a községben 2169 ember élt, ezzel Lelesz az egész Bodrogköz legnépesebb települése volt. Régi rangját jelzi, hogy gróf Széchenyi István 1846-ban itt alapította meg a Bodrogközi Tisza-szabályozó Társulatot. Az er?szakos határváltoztatás és a XX. század egyéb gyötrelmei dacára az 1938-as visszacsatolás 2005 f?t, a legutóbbi népszámlálás 1908 lakost talált ezen az isten háta mögötti helyen. Értük is íródott ez a kétrészes cikk.

Ludwig Emil, mno.hu

Ajánló